

BONNYAI Tünde – KIROVNÉ Rácz Réka Magdolna

Budapest, 2014.
7. évfolyam 2. szám**A KÖRNYEZETI NEVELÉssel ÉS A KRITIKUS INFRASTRUKTÚRÁK VÉDELMEVEL
KAPCSOLATOS FELKÉSZÍTÉSI ÉS OKTATÁSI KÉRDÉSEK A NEMZETI
KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM TÜKRÉBEN****PREPARING AND EDUCATIONAL ISSUES RELATED TO THE NATIONAL ENVIRONMENT
PROTECTION PROGRAMME AND CRITICAL INFRASTRUCTURE PROTECTION**

Az éghajlatváltozással kapcsolatos állásfoglalások felhívják a figyelmet arra, hogy az éghajlatváltozással kapcsolatos ismeretek terjesztése a lakosság körében és oktatása az általános iskolától kezdve a felsőoktatási intézményekig, különböző szinteken szükséges.

A következőkben bemutatjuk a Nemzeti Környezetvédelmi Program környezeti neveléssel, oktatással kapcsolatos megállapításait, amelyek szervesen kapcsolódnak az éghajlatvédelem oktatásának szerepéhez.

A Nemzeti Környezetvédelmi Program a 2014-2019. közötti időszakra vonatkozó szakpolitikai stratégiai tervezete 2013 októberében készült el.

A Nemzeti Környezetvédelmi Programról szóló 96/2009. (XII.9.) OGY határozat (továbbiakban: Program) külön fejezetben tárgyalja a szükséges lépéseket és teendőket a környezettudatos gondolkodásmód és szemlélet erősítésének elérése érdekében.

Ugyanez a problémakör felvetődik a kritikus infrastruktúra védelem (a továbbiakban: KIV) egyre szélesebb körben megjelenő rendszerében. A KIV – hasonlóan az éghajlatváltozás tényleges kihívásainak felismeréséhez – szintén új keletű biztonságpolitikai téma, de a szabályozás tekintetében még nem tart ott, hogy a lakosság felkészítése és az oktatás terén stratégiai kérdést jelentsen. Fontos kiemelni azonban, hogy már a jogszabályi környezet kialakítása és a végrehajtás körülményeinek megteremtése során a környezettudatos nevelés részévé tegyük a kritikus infrastruktúrákkal kapcsolatos alapvető információk ismeretét.

The statements relating to climate change draw the attention that distributing the knowledge relating to climate change in the circle of the population and the education thereof starting from elementary school up to the high-level institutions are necessary on different levels.

Decree OGY Nr 96/2009 (XII.9.) on the National Environment Protection Programme (hereinafter referred to as: Programme) discusses the necessary steps and tasks in a separate chapter in order to achieve the strengthening the environment conscious thinking and attitude.

Below I present the findings of the Programme in relation to environmental education, training, which are integrally connected to the role of climate protection education.

The draft of the special policy strategy of the 4th National Environment Protection Programme for the period 2014-2019 was made in October 2013.

The same problem arises on the wider system of critical infrastructure protection (hereinafter: CIP) as well. The CIP is a recent security topic – like recognizing real challenges of climate change – but regulations have not yet reached a point, where it could be a strategic issue in the field of educating the public and the preparation of people. It is important to highlight that, basic information and knowledge in connection with critical infrastructures must be an integrated part of the environmental

education, and it needs to begin at establishing the regulatory environment and conditions of implementation.

BEVEZETÉS

Az ember és a természet viszonyát, valamint annak minőségét hosszú távon leginkább a társadalmi értékrend és az ennek hatására kialakuló termelési-fogyasztási szokások befolyásolják. A XXI. század modern társadalmára különösen igaz, hogy a rendkívüli mértékű fejlődési ciklusok tekintetében megfelelő figyelmet szenteljen a környezetre gyakorolt hatásokra. Mindezt nem csak a természetes környezetre, hanem a technológiai környezetre is ki kell vetíteni.

A Program hangsúlyozza, hogy a környezettudatosságot a társadalmi értékrend szerves, meghatározó részévé kell tenni, annak érdekében, hogy mindenki számára egyértelműek legyenek az ok-okozati összefüggések a környezetvédelem és a mindennapi termelési-fogyasztási szokások tekintetében. Mindezt vizsgálhatjuk az éghajlatváltozás és a környezetvédelem, valamint a kritikus infrastruktúrák vonatkozásában egyaránt. Számos közmondás utal arra, hogy az embernek tisztelnie kell a természetet, amelynek védelme rendkívül fontos a mindennapokban. Ugyanehhez hasonlítható az ember és az infrastruktúra kapcsolata is, tekintettel arra, hogy napjainkban egyre nagyobb függőségben állunk a hétköznapi gördülékenységet biztosító rendszerekkel. Mindkettő tekintetében a környezettudatosság, környezetünk megismerése, megfelelő „igénybe vétele” és lehetőségekhez mérten annak védelme biztosíthatja a hosszú távú megoldásokat.

A társadalom rendszerszemlélettel kell, hogy átlássa az ezzel kapcsolatos összefüggéseket, méghozzá úgy hogy a lehető legkisebb legyen a környezetterhelés mind a társadalmi, mind a gazdasági tevékenységek tekintetében (például káros anyag kibocsátás, hulladéktermelés csökkentése, erőforrások takarékos felhasználása).

Ahhoz, hogy a környezeti szemléletformálás sikeres legyen, elengedhetetlen, hogy mindenki lássa és elismerje ennek szükségességét, fogadja be az ismereteket és hajlandó legyen a változtatásokra, apró lépésekkel, de határozottan a környezettudatos életmód érdekében. A kritikus infrastruktúra elemek kapcsán hatványozottan igaz, hogy a szemléletformálás elsősorban a személyes felelősségvállalás képességére irányuljon. A XXI. század társadalmi megszokta a technológiai vívmányok kényelmét, olyan szokások rabja, amelyeket folyamatosan működő szolgáltatások tesznek lehetővé. E szolgáltatások azonban sérülékeny infrastruktúrák működése révén érhetőek el, és amelyek hiánya jelentős mértékben befolyásolhatják a mindennapok megszokott menetét. Felmerülhet a kérdés, hogy egy modern eszközzel felszerelt lakásban találunk-e mobiltelefont és elemes rádiókészüléket. Ez a kérdés pedig azért fontos, mert a mobiltelefon ugyan hasznos, információszerezésre is alkalmas kényelmi eszköz, de elektromos áram nélkül csak ideiglenes működésre képes. Ezzel szemben az elemes rádió akkor is szolgálhat híradással, amikor az áramszolgáltatás szünetel. Sokan feleslegesnek gondolnák, szerepe azonban a kritikus infrastruktúrák kiesése esetén fokozott lehet. Az ilyen típusú gondolkodás elsajátítása, a megelőző szemlélet kialakítása tehát mind az éghajlatváltozás okozta kihívások, mind a KIV szempontjából különös jelentőséggel bír.

A Nemzeti Környezetvédelmi Program fő célkitűzései a következők:¹

- a környezeti nevelés, szemléletformálás megvalósítása az élethosszig tartó tanulás teljes folyamatában;
- a fenntartható termelési eljárások és fogyasztási szokások térnyerése;
- a környezeti információkat biztosító rendszerek fejlesztése;
- az információk hatékonyabb terjesztése.

¹ Nemzeti Környezetvédelmi Program

<http://www.kormany.hu/download/5/c7/11000/IV%20Nemzeti%20K%20C3%B6rnyezetv%20C3%A9delmi%20Program.pdf> 2014. január 07.

A kritikus infrastruktúrák vonatkozásában megfelelő alapot jelenthet a Program által megfogalmazott célkitűzések rendszere. Hosszú távon – a megfelelő szintű társadalmi reagáló képesség biztosítása érdekében – az élethosszig tartó tanulás folyamatának részévé, a fenntartható fejlődés szerves elemévé kell tenni azokat az ismereteket, amelyek segíthetik a lakosság magatartási szabályoknak megfelelő viselkedésének fejlesztését, olyan események időszakában, amelyek a kritikus infrastruktúrák sérüléséből, kieséséből adódnak. Mindehhez megfelelő tartalmú és hiteles információk biztosítására van szükség, amelyek felhasználásával – veszély esetén – a lakosság egyéni védőképességének szintje emelkedhet. Ennek alapvető feltétele, hogy a lakosságot – korra és társadalmi helyzetre való tekintet nélkül – érdekeltté tegyük az adott információra, az alkalmazkodóképesség igényére, az információ iránti nyitottságra.

A KÖRNYEZETI NEVELÉS, AZ OKTATÁS ÉS A SZEMLÉLETFORMÁLÁS LEHETŐSÉGEI

A környezettudatos szemlélet kialakulását minden korosztály számára elősegíti a környezeti nevelés és oktatás, valamint a személyes példamutatás, amelynek hatására a felnövekvő generációk képessé válnak arra, hogy életmódjukban, döntéseikben meghatározóvá váljanak az elsajátított ismeretek. Sikeres környezeti szemléletformálás esetén formálódik az egyének és a társadalom értékrendje is.

Különösen fontos szerepet játszhatnak e tekintetben – a kritikus infrastruktúrák esetében – az ágazatok, az egyes szektorok sajátosságait ismerő szolgáltatók, amelyek mind a nevelés-oktatás, mind a példamutatás szempontjából hasznos hozzáadott értéket képviselhetnek.

A Program jövőbeli céljának tekinti, hogy egy hatékony információs és együttműködési rendszert teremtsen az óvodától a felsőoktatásig és felnőttképzésig egy környezeti tudáslánc megteremtése révén. A siker fontos zálogának tartja, hogy minden korosztály ösztönözve legyen a környezettudatos szemléletre és a megfelelő környezetállapot megteremtésére és megőrzésére, valamint a fenntartható fogyasztási szokások kialakítására.

Kiindulva a Program törekvéseiből célszerű lenne alaposan megvizsgálni, hogy az IT társadalom lehetőségei és vívmányai milyen módszerek útján járulhatnak hozzá, mind a kifejezetten környezetvédelmi célú tudatos gondolkodásmód, mind pedig a kritikus infrastruktúrák védelmével kapcsolatos, a szükséges és elégséges információ igényének kialakításához, fejlesztéséhez.

KÖZOKTATÁSI KAPCSOLÓDÁSOK

A közoktatás jogi környezete és intézményi feltételei révén már több pozitív kezdeményezés épülhetett be az oktató-nevelő munkába és a tananyagokba, s a környezeti nevelésnek is lehet ez az elsődleges célterülete. A katasztrófavédelmi ismereteket vizsgálva például kijelenthetjük, hogy a Nemzeti Alaptantervek részeként a katasztrófavédelmi ismeretek keretében, bizonyos szinten már most is jelen van a környezeti nevelés az általános és középiskolai oktatásban.

Mindezt tovább erősíti, hogy a közoktatási törvény kapcsán minden iskola számára kötelezővé vált a helyi környezeti nevelési és egészségnevelési program készítése.

A környezettudatosság erősítését támogató országos szintű minősítési keretrendszerek jöttek létre és működnek, például Zöld óvoda, Ökoiskola, Erdei Óvoda és Erdei Iskola programok. Ezekben az intézményekben nagyobb hangsúlyt fektetnek a környezeti nevelésre és szemléletformálásra, valamint működtetésük is a környezeti szempontok figyelembevételével történik. Minden intézménynek eltérő igényei és lehetőségei vannak arra vonatkozóan, hogy bekapcsolódjon és részt vegyen a valódi fejlesztő munkában.

A fentiekben említett, a Nemzeti Alaptantervbe beépített kötelező elemek vonatkozásában fontos kiemelni, hogy a katasztrófavédelmi ismeretek tartalmának meghatározása során különös figyelmet szenteltek a természeti veszélyekre, a természeti környezet védelmére irányuló ismeretekre, amelyek megfelelő alapot nyújthatnak az intézményeknek a fenti programok elkészítésében. Ugyanezen alapon az ismeretek kiegészíthetők a kritikus infrastruktúrákkal kapcsolatos

tudásbázissal, természetesen a korosztályi sajátosságoknak megfelelően differenciálva. Ez által a környezettudatos neveléshez kapcsolhatóvá válna a kritikus infrastruktúrára vonatkozó ismeretanyag. Az EU-ban még nem terjedt el mindennek az igénye, mert jelenleg a jogszabályi környezet kialakítása elsődleges, de fontos, hogy az ismeretek integrációjának lehetőségeit már ebben az időszakban felmérjük.

A Program a környezeti neveléssel kapcsolatos célokat a következőkben határozza meg a közoktatás tekintetében:

- a környezettudatos szemlélet és gyakorlat erősítését az iskolák működtetésében;
- az oktatási segédanyagok kibővítését a környezettudatossággal és a fenntarthatósággal kapcsolatos ismeretekkel;
- azoknak a tevékenységeknek az erősítését az oktatási-nevelési folyamatban, amelyek felelős magatartást alakítanak ki a környezet iránt, erősítik a tapasztalatokat és ismereteket nyújtó, valamint készségeket fejlesztő tevékenységeket;
- a meglévő programok fenntartását és kiterjesztését;
- az elért eredmények fenntartása érdekében az iskolák, helyi közösségek és a szülők együttműködésének az erősítését.

A célkitűzések áttekintése és vizsgálata alapján megállapítható, hogy a kritikus infrastruktúrák védelme rendszerében, a felkészítési és oktatási tevékenység vonatkozásában tovább erősíthető az ágazatok szerepe az oktatási segédanyagok elkészítését és a felelős magatartás kialakítását illetően. A célok felvetik továbbá az iskolák, helyi közösségek és a szülők együttműködésének fejlesztését, amelyet a KIV célú felkészítésben is célszerű lenne alkalmazni. A közvetett felkészítések széles körben érhetik el azt a felkészítési célt, amely révén az egyén védelmi szintje növekedhet.

AZ OKTATÁSI INTÉZMÉNYEK SZEREPE

A Program felhívja a figyelmet arra, hogy az iskoláknak koncepciót kell kidolgozniuk és érvényesíteniük a környezeti nevelés és oktatás területén, amely magában kell, hogy foglalja a működés környezetbaráttá tételét az energiafelhasználástól kezdve, a bűfékben árusított termékekig. Pl.: energia- és vízhasználat mérséklése, a bűfékben árusított termékek között a hulladékszegények arányának növelése, stb.

A későbbiekben, amikor a kritikus infrastruktúrák védelmével kapcsolatos felkészítéseknek már kiforrott rendszere lehet, célszerű lenne a fent említett koncepciót erre a területre is kiegészíteni, hogy már az általános iskolai nevelés fázisában megfelelő tartalmú és formájú információ álljon a diákok rendelkezésére.

LEHETŐSÉGEK A SZAKKÉPZÉSBEN

A Program összegzi, hogy a környezet-, természetvédelmi és vízügyi szakképzés területén létrejött modulrendszerű képzés és a szabályozási környezet megfelelő alapokat nyújt ahhoz, hogy olyan környezetvédelmi szakképesítéssel rendelkező szakemberek kerüljenek a munkaerőpiacra, akik a fenntarthatóság fogalmát pontosan ismerik és gyakorlatát is elsajátították.

Hangsúlyozza, hogy fontos minden más szakképzés esetében is a környezettudatosság növelése és a fenntarthatósággal kapcsolatos ismeretek beépítése az egyes kapcsolódási pontokon mind az oktatói, mind a tananyag-fejlesztési területen. Ennek révén teret nyerhet a környezettudatos gondolkodás a különböző szakterületek munkavégzésében és megelőzhető az, hogy elszigetelt szakma maradjon a környezetvédelem.

A kritikus infrastruktúrák védelme kapcsán mindegyikre nincs szükség, tekintettel arra, hogy a tíz ágazat által a szakmai képviselő adott, a háttérrel minden esetben az érintett hatóságok, szervezetek biztosítják. A kritikus infrastruktúra védelem katasztrófavédelmi kapcsolódásaiból pedig megalapozhatóak az alapvető felkészítési tematikák, amelyeket a köznevelési rendszerben célszerű integráltan megjeleníteni.

A FELSŐOKTATÁSBAN REJLŐ LEHETŐSÉGEK

A Program felhívja a figyelmet arra, hogy a bolognai képzés és a képzési szerkezet háromévenkénti felülvizsgálata lehetőséget nyújt arra, hogy jobban érvényesülhessenek a környezetvédelmi szempontok, akár az új szakok létesítése, akár a képzési és kimeneti követelmények meghatározása és akkreditálása tekintetében.

Ugyanez lehetővé teszi, hogy a kritikus infrastruktúra védelem vonatkozásában a képzési tematikák, tantárgyprogramok fokozatosan egészüljenek ki a megfelelő tartalmú, a témakörhöz kapcsolódó elemekkel. A képzési és kimeneti követelmények meghatározásának lehetősége pedig magában hordozza a kritikus infrastruktúrákkal kapcsolatos alapvető ismeretek, a megfelelő magatartási szabályok elsajátításának kötelezővé tételének lehetőségét.

A Program a környezeti neveléssel kapcsolatos célokat a következőkben határozza meg a felsőoktatás tekintetében:

- minden hallgató kapjon – képzési irányának megfelelő – környezet- és természetvédelmi, vízügyi szakismereteket;
- a pedagógusképzésben és pedagógus továbbképzésben résztvevő hallgatók kapjanak a környezettudatosság jelentőségére, tudásanyagára vonatkozó, a környezeti nevelés megvalósítását elősegítő képzést;
- a környezetvédelmi szakember képzés színvonalának emelése, valamint olyan pedagógusok képzése, akik további szemléletformálásra képesek;
- a környezettudatosság szerepének növelése a fenntartói megállapodások intézményi teljesítménycéljaiban.

A célkitűzések vonatkozásában ismét egyértelmű a kapcsolódási pontok halmaza: a képzési szakiránynak megfelelő ismeretek elsajátítása, a pedagógusképzés ismeretanyagába történő beépítés, az intézményi teljesítménycélokkal kapcsolatos megállapodások a kritikus infrastruktúra védelmi célú felkészítés szempontjából is meghatározó kell legyen.

A KÖRNYEZETI SZEMLÉLETFORMÁLÁS

A Program hangsúlyozza, hogy az oktatási intézményekben végzett környezetvédelemmel kapcsolatos szemléletformálás eredményességét igen nagymértékben elősegíti az, ha a mindennapi gyakorlatban is megjelenik az elméletben elsajátított ismeret.

Ha az emberek tematikus oktatást kapnak a környezetvédelmi ügyeket illetően, akkor tisztában lesznek a közvetlen és a tágabb környezetük állapotával, az ökoszisztéma szolgáltatások fontosságával, a környezetvédelem szerepével, valamint megismerik a mindennapokban használt termékek környezeti, kémiai és biológiai kockázatait, használatuk következményeit, s ezután a kockázatok mérséklésének lehetőségeit.

A Program kiemeli, hogy fontos az egyes ágazatok és szakterületek tevékenységébe integrálni a környezeti szempontokat.

Felhívja a figyelmet, hogy a közgyűjtemények (könyvtárak, múzeumok), a közművelődési intézmények és szervezetek a környezeti nevelést, szemléletformálást közvetlen és közvetett módon képesek segíteni, szervezni, alakítani.

Kiemeli, hogy a környezeti nevelés és szemléletformálás területén az együttműködő partnerek körét bővíteni szükséges.

Mindez – a teljes jogszabályi háttér megalkotását követően – a hazai kritikus infrastruktúra védelmi tevékenységgel kapcsolatban is kiemelkedő jelentőséggel fog bírni. Rendkívül fontos a szemléletformálás az egyén (lakosság), a szervezet (kritikus infrastruktúra), az államigazgatás és a nemzet szempontjából is. Igaz, hogy a KIV terén a titokvédelem alapelve jelentős mértékben korlátozza az információszolgáltatás szabadságát, de mindez a működés biztonsága érdekében történik. A lakosság szempontjából meg kell találni az elméleti és a gyakorlatban is hasznosítható ismeretek összességét, amely által az egyéni védőképesség szintje, a felkészülés jelentősége és eredményessége növekedhet.

BONNYAI Tünde – KIROVNÉ Rácz Réka Magdolna

Budapest, 2014.
7. évfolyam 2. szám

A Program a környezeti szemléletformálással kapcsolatos célokat a következőkben határozza meg:

- a környezet- és természetvédelem hangsúlyosabb megjelenésében a társadalom élethosszig tartó tanulási folyamatában;
- a környezet-, természetvédelem kapcsolatának, kapcsolódási pontjainak erősítésében más szakterületekkel;
- a közgyűjtemények, közművelődési intézmények és szervezetek, civil szervezetek, egyházak, média közti együttműködés erősítésében, aktív részvételük segítségével a környezeti nevelésben és a szemléletformálásban.

A célkitűzések vonatkozásában a KIV szempontjából az élethosszig tartó tanulás rendkívül nagy szerepet játszhat abban, hogy a lakosság, az egyes társadalmi rétegek, a különböző „szinteken” lévő korosztályok elfogadják, megértsék és megismerjék a KIV fontosságát, a védelem indokoltságát és egyben érzékennyé váljanak a kritikus infrastruktúrák sérülékenységéből fakadó veszélyekre. Ugyanakkor a civil szervezetek bevonása is hasznos eszközei lehetnek a felkészítéseknek, amennyiben ennek szigorúan szabályozott keretei kialakíthatóak.

A KÖRNYEZETI NEVELÉS

A környezeti nevelés kultúrára, világképre és életmódra nevelés.² Eszközöket ad a kezünkbe, annak érdekében, hogy megóvjuk természeti környezetünket a jövő generációi számára.

A környezeti értékek megóvására vonatkozó oktatás hozzájárul a tanulók környezeti problémákkal szembeni felelősség kialakításához.

Fontos feladata a pedagógusoknak, oktatóknak az oktatási rendszer minden szintjén, hogy megismertessék a tanulókkal, hallgatókkal a természet szépségét és sokféleségét. Ezáltal elmélyülhessen a szeretet, tisztelet és felelősség tudat a jövő generációiban a környezeti értékek iránt.

A kritikus infrastruktúra védelem aspektusából nézve a környezeti nevelés példája etalonnak tekinthető. A KIV célú felkészítés hosszú távú céljai között szerepelnie kell az életmódra nevelés lehetőségeinek, a környezet megóvásának, az értékek védelmének, a felelősség kialakításának, az oktatási rendszerbe történő integrációs törekvéseknek. Ez adhat lehetőséget arra, hogy a környezettudatosság az embert körülvevő természeti és technológiai környezetre egyaránt kiterjedhessen.

A MÉDIA SZEREPE

A Program fontosnak tartja a környezettudatosság témakörének erőteljes megjelenítését a műsorkínálatban és a pozitív hazai példák bemutatását, valamint a környezetszennyező, pazarló folyamatok kritikus megjelenítését.

Kiemeli, hogy a média javítani tudja a civil környezetvédő szervezetek kommunikációját, az információik áramlását megkönnyítheti, így nagyban elősegítheti azok munkájának eredményességét.

A kritikus infrastruktúra védelem tekintetében a média még nem lehet felkészítési eszköz, tekintettel arra, hogy a részben magán, részben állami kézben lévő elemek szempontjából más-más érdekek merülhetnek fel. Ugyanakkor a KI-k esetében rendkívül fontos, hogy a megfelelő információ jusson el az érintettekhez, amelyek alapján a KI veszélyeztetettsége nem nő, tehát érzékeny információ nem kerül a köztudatba. A jelenlegi médiatevékenység alapján kijelenthető, hogy a felkészítésbe történő bevonás kizárólag a veszélyhelyzeti tájékoztatás esetén valósulhat meg, amikor a lakosságot már bekövetkezett eseménnyel kapcsolatos hasznos információkkal látjuk el, amelyek az önmentési képességhez és a megfelelő magatartási formák alkalmazásához szükségesek.

² Kiss Ferenc és Zsiros Anita: A környezeti neveléstől a globális nevelésig, Oktatási segédanyag, Nyíregyháza, A környezeti nevelés című könyv alapján (Szerk. Kuknyó János) MPKKI, 2006.

ÖSSZEFOGLALÁS

A fentiekben bemutatjuk a Nemzeti Környezetvédelmi Program oktatással, szemléletformálással kapcsolatos legfontosabb megállapításait, amelyeket tudatosan kötöttünk össze a lehetséges kritikus infrastruktúra védelmi felkészítési módszerekkel és szempontokkal.

Összefoglalva ki kell hangsúlyozni, hogy a Program felhívja a figyelmet arra, hogy fontos a környezettudatosság növelése és a fenntarthatósággal kapcsolatos ismeretek beépítése az egyes kapcsolódási pontokon mind az oktatói, mind a tananyag-fejlesztési területen, amely megfelelő alapot nyújthat a kritikus infrastruktúrák védelmével kapcsolatos későbbi felkészítéseknek is. Ennek révén teret nyerhet a környezettudatos, felelősségteljes, előrelátó gondolkodás a társadalom tagjaiban és a különböző szakterületek munkavégzésében. Összességében tehát megelőzhető az, hogy elszigetelt szakterület maradjon a környezetvédelem vagy a kritikus infrastruktúra védelem egyaránt.

Egyetértünk azzal az eléréndő céllal a felsőoktatás területén, hogy minden hallgató kapjon – képzési irányának megfelelő – környezet- és természetvédelmi, vízügyi és kritikus infrastruktúra védelmi szakismereteket, valamint további cél a környezet- és természetvédelemhez kapcsolódó tehetséggondozási programok támogatása, az OTDK, szak- és diploma dolgozatok, doktori disszertációk elismerési rendszerének kidolgozása és működtetése.

A Program kiemeli, hogy fontos az egyes ágazatok és szakterületek tevékenységébe integrálni a környezeti szempontokat, valamint a környezet-, természetvédelem kapcsolatát, kapcsolódási pontjait erősíteni kell minden szakterülettel, ami a szakterület sajátos jellegéből adódóan természetesen a kritikus infrastruktúra védelemre is igaz.

Kulcsszavak: környezetvédelem, kritikus infrastruktúra védelem, oktatás, Nemzeti Környezetvédelmi Program, környezeti nevelés.

Keywords: environment protection, critical infrastructure protection, education, National Environment Protection Programme, environmental education.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- 96/2009. (XII.9.) OGY határozat a 2009-2014. közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Programról http://ftvktvf.zoldhatosag.hu/files/nkp/2009-2014_NKP_határozat.pdf; letöltés ideje: 2013. november 17.
- 4. Nemzeti Környezetvédelmi Program 2014-2019. <http://www.kormany.hu/download/5/c7/11000/IV%20Nemzeti%20K%C3%B6rnyezetv%C3%A9delmi%20Program.pdf>; letöltés ideje: 2014. január 07.
- Kiss Ferenc és Zsiros Anita: A környezeti neveléstől a globális nevelésig; Oktatási segédanyag, Nyíregyháza, A környezeti nevelés című könyv alapján (Szerk. Kuknyó János) MPKKI, 2006.
- 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- 2012. évi CLXVI. törvény a létfonosságú rendszerek és létesítmények azonosításáról, kijelöléséről és védelméről
- 62/2011. (XII. 29.) BM rendelet a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól